

KÜRESEL KRİZ VE EMEK HAREKETİ: TÜRKİYE'DE ÖRGÜTLENME ÜZERİNE YENİDEN DÜŞÜNMEK*

Dr. Gamze YÜCESAN ÖZDEMİR
Doç. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi

Giriş

Bu yazı, beş ana başlıktan oluşmaktadır. İlk olarak, “kapitalizmin krizlerini nasıl tanımlamak ve anlamlandırmak gerekiyor?” sorusunu tartışmaya açmak istiyorum. Ardından, kapitalizmin kriz dönemlerinde emek hareketine yönelik bazı düşüncelerimi paylaşmak istiyorum. Üçüncü olarak, içinden geçmekte olduğumuz küresel krizi tartışmak istiyorum. Bu tartışma sırasında küresel krizin emek hareketi üzerinde olası etkilerini de irdelemeyi hedefliyorum. Dördüncü olarak, Türkiye’de küresel krize karşı emek örgütlerinin siyaseti ve politikaları üzerine bazı saptamalar yapmayı amaçlıyorum. Son olarak ise, Türkiye’deki emek örgütlerinin siyaseti ve politikalarının eleştirisi üzerinden “Türkiye’de Örgütlenme Üzerine Yeniden Düşünmek” başlığı altında bazı önerileri tartışmaya açmayı hedefliyorum.

Kapitalizmin Krizleri

Egemen iktisat yaklaşımı ve burjuva iktisat bilimi krizleri şöyle tanımlamaktadır: “kapitalist sistemin işleyişinin anlık sekteye uğraması, doğal giden bir sürecin bir sorunla karşılaşması”. Bu saptamayı yapıp sonra da bu krize nedenler bulmaya çalışmaktadır. Kapitalizm ürettiğini satamamıştır, finansal piyasalar dalgalanmıştır, istenilen iktisat politikaları uygulanmamıştır ya da aç gözlü yatırımcılar vardır, piyasalar iyi yönetilememiştir. Bu çok problemlili bir kriz analizidir ve tam da burjuva biliminin sınırlılıklarını göstermektedir.

Bu problemlili kriz analizine en değerli ve kapsamlı eleştirisi Marksist kriz kuramından gelmektedir. Marksist kriz kuramı şunun altını çizmektedir. Kriz, kapitalizmin bir hareket yasasıdır ve kapitalizme içkin bir işleyiştir. Kriz, kapitalist sistemle özdeşleşmiş bir durumdur. Kriz, sistemin çökmesi bir tarafa, kapitalist toplumun gelişmesini biçimleyen ve düzenleyen hareketin en açık şeklidir. Kapitalist sistemin özünü oluşturan sermaye birikimindeki tıkanma, krizlerle birlikte yeniden yapılanan kurumlar ve ilişkiler sayesinde kabuk yeniler ve kapitalizm yoluna devam eder. Kriz, kapitalizmin koltuk değneğidir, sermayeye yeni sömürü olanakları sağlayarak onu ayakta tutar.

Dolayısıyla, kapitalizmde sermaye birikim süreci kendi krizini yaratır. Ama her krizin görüntüleri ya da tetikleyici nedenleri farklı olabilir; piyasanın işleyişi bozulmuş olabilir, finansal piyasalarda arızalar olabilir. Dolayısıyla kriz, kapitalizme içkin bir mekanizmadır ve kapitalizm krize girdikçe kendisini bu süreçten yenileyerek çıkarmak ister. Aslında kri-

- Kapitalizmin krizleri iktisadi, siyasi ve ideolojik yapılarda birlikte yaşanır.
- Kriz, kapitalist sistemle özdeşleşmiş bir durumdur.
- Kriz, kapitalist toplumun gelişmesini biçimleyen ve düzenleyen hareketin en açık şeklidir.
- Kapitalizm, sermaye birikimindeki tıkanma, krizlerle birlikte yeniden yapılanan kurumlar ve ilişkiler sayesinde kabuk yeniler ve yoluna devam eder.

zler hem kapitalistler için hem de işçi sınıfı için önemli anlardır.

Krizden çıkmak için sermaye kesimine kim kur-tarıcı bir adım atacak ya da sermaye bu krizden nasıl çıkacak bunlar dönemsel politikalarla ilgilidir. Kapitalizm, tarihi boyunca, farklı kriz dönemlerinde farklı kendini yeniden yapılandırma çabaları içinde olmuştur.

Kapitalizmin Krizleri ve Emek

Kapitalist kriz dönemleri işçiler ve emekçiler için elbette işsizlik, yoksulluk ve sefalet demektir. Ama aynı zamanda siyasette iki yol açıktır. Birincisi kitlelerin sağa kayma eğilimi, ikincisi devrimci mücadelenin yükselmesi. Birinci yol, kriz sonrası kitlelerin sağa kayma eğilimidir ve tarih buna tanıklık etmiştir. İşçi sınıfı, kitlesel olarak, 1929 bunalımında da görüldüğü gibi sağa kaymıştır. Diğer yol ise, Marks'ın söylediği ve bizim şu anda umutlanacağımız nokta krizlerin bir devrimci durum olmasıdır. Çünkü kriz dönemlerinde kapitalizm kitleler nezdinde meşruiyetini kaybetmektedir. Kapitalizmin savunulacak, tutunacak hiçbir yanı kalmamaktadır. Krizler, sınıfsal ayrışmayı en net biçimiyle ortaya koyar ve işçi sınıfı bilincinin ve sınıf mücadelesinin yükselmesi için fırsat yaratır. Dolayısıyla, sınıf mücadelesi için umutlu bir andır.

Küresel Kriz ve Emek

Merkez ülkelerde finans alanında meydana gelen kapitalizmin büyük krizlerinden biriyle karşı karşıyayız. Finansal alana yatırılan değerler, artı-değer sömürsünden elde edilen değerlerdir. Finansal krizin, metropol ekonomileriyle sınırlı kalma beklentisinin geçersiz olduğu ortaya çıkmıştır. Çevre ekonomilerine dış kaynak girişlerinin durgunlaşması; giderek net sermaye çıkışının başlaması bu ülkeleri finansal krize sürükleyen ana etken olmaktadır.

Küresel krizin emek üzerine etkilerine baktığımızda, ilk olarak, daha önceki kriz dönemi, toplam gelir içinde emeğin payının görece arttığı genişlemeci dönemleri izlemişken, küresel kriz,

İşsizlik, açlık, yoksulluk ve daha fazla sömürü:

- Geniş halk kitleleri sağa kaymaktadır.
- Krizler, sınıfsal ayrışmayı en net biçimiyle ortaya koyar; işçi sınıfı bilincinin ve sınıf mücadelesinin yükselmesi için fırsat yaratır.

Küresel kriz, emekçileri nasıl vuracak:

- İşten çıkarmalar
- İşsizlik
- Uzun çalışma saatleri
- Esnek çalışma
- Ücretlerin düşmesi
- Ücretsiz izin
- Kazanılmış hakların kaybı

emeğin payının son 15-20 yıldır azalmakta olduğu bir dönemin ardından gelmiştir (3). Bu gerçeklik ise, küresel krizin emek üzerindeki etkisinin çok daha yaralayıcı ve derin olacağını göstermektedir.

İkinci olarak ise, küresel kriz, emekçilerin kapitalizme bağımlılığı ölçüsünde, emekçiler üzerinde etki yaratacaktır (5). Emekçiler, kapitalizme üretim içindeki konumları ile bağımlıdır. Üretimde emeklerini satarak, kapitalist sistemde yaşam imkânı bulmaktadırlar. Bu bağımlılık, üretimin yavaşlaması ve/veya durması durumlarında emekçiler için koşulların çok ağır olduğunu göstermektedir. Küresel kriz ortamında, emekçiler yalnızca üretim sürecindeki konumları dolayısıyla kapitalizme bağımlılığı değil, ayrıca tüketim sürecinde aldıkları tüketici kredileri, otomobil kredileri ve/veya konut kredileri ile kapitalist sisteme borçlanmışlardır ve bağımlı hale gelmişlerdir. Dolayısıyla, küresel krizin emek üzerindeki etkisi hem üretim süreci hem de tüketim sürecinde yaşanan bağımlılık göz önüne alındığında oldukça derin olacaktır. Küresel kriz, dünya üzerindeki tüm emekçileri sert ve acımasız vuracaktır: işten çıkarmalar, işsizlik, uzun çalışma saatleri, esnek çalışma, ücretlerin düşmesi, ücretsiz izin, kazanılmış hakların kaybı.

Küresel Krize Karşı Emek Hareketi: Türkiye'de Örgütlenme Üzerine Saptamalar

Emek örgütlerinin (Türk-İş, Hak-İş, DİSK, KESK, Kamu-Sen, TMMOB, vb.) krize karşı genel duruşlarına baktığımızda, bu örgütlerin krize ilişkin neler yapacaklarına dair bildirimler, programlar ve öneri paketleri ile karşılaşıyoruz.

Türk-İş, "Krizin Faturası, Emekçilere Çıkartılmaz" adlı bildiriminde,¹ krizin bedelini krizi yaratanların ödemesi gerekliliği üzerinde durmaktadır.

Hak-İş, "Kriz Ticareti Yaparak, İşçinin Hakkına

Göz Dikenler Var” adlı bildirgesinde,² olmayan bir krizin ticareti yapıldığını ve bir kriz varmış gibi gösterilerek işçilerin haklarına saldırıldığını vurgulamaktadır. Hak-İş’in, ortada bir krizin değil de kriz ticaretinin olduğu vurgusu oldukça önemlidir. Bu noktada, Hak-İş tam olarak neyi kastetmek istemektedir çok anlaşılamamaktadır. “Kriz filan yok aslında” demek ne demektir, bu tartışılmalıdır diye düşünüyorum.

Esas olarak, hem Türkiye hem de dünya sendikal hareketine “tarihi belge” olarak geçecek metin, Kamu-Sen tarafından hazırlanmıştır. Kamu-Sen’in “Ekonomik Krize Karşı Kişisel Önlem Paketi” adlı öneri paketinde³ krize karşı emek hareketine oldukça farklı bir siyaset teklif etmektedir.

Bu bildirgeden bazı başlıklar okumak gerekirse; Borçlanarak araba ya da ev almayın, bu ihtiyaçlarınızı piyasalardaki dalga bitene kadar erteleyin; Kredi kartıyla zorunlu kalmadıkça alışveriş yapmayın; Özellikle de uzun vadeli taksitli kampanyalara katılmak için iyi düşünün; Çok zorunlu olmadıkça dayanıklı tüketim malzemelerini yenilemeyin, evinizde gereksiz tadilat yapmayın; Kış öncesi evinizin cam ve kapılarının izolasyonunu yaptırın; Televizyon, müzik seti gibi elektrikli ev gereçlerinizi kapattığınızda mutlaka fişini de çekin; Sebze ve meyveleri musluktan akan suda değil, bir kabın içerisinde yıkayın; Yemek pişirirken düdüklü tencere kullanın, büyük bir ateşin üzerine küçük kap koymayın; Yemeklerinizi ağız açık kaplarda pişirmeyin; Küçük alışverişler için büyük marketlere gitmeyin.

Dönemin proje dönemi olduğu düşünülürse, ETUC-Türk-İş-DİSK-Hak-İş, “Sivil Toplum Diyaloğu Ortak Çalışma Kültürü Aracılığıyla Avrupa Birliği ve Türkiye’den İşçilerin Bir araya Getirilmesi Projesi” adı altında bir emek hareketi siyaseti çizmeye çalışmaktadırlar.

Son olarak ise, DİSK-TMMOB- KESK-TTB-Çiftçi-Sen tarafından hazırlanan “Krizden Çıkış için Sosyal Dayanışma ve Demokratikleşme” adlı program⁴ ise krizden karşı emeğin önüne yalnızca ekonomik bir gündem değil siyasi bir gündem de koymakta ve demokratikleşme vurgusunu öne çıkarmaktadır.

Bu bildirgelerin, birbirlerinden oldukça farklı olmalarına rağmen, içeriğinde dört noktanın öne çık-

Emek örgütlerinin talepleri:

- Krizin bedelini yaratanlar ödemelidir.
- Devlet işten çıkarmaları engellemelidir.
- İşsizlik sigortası tekrar düzenlenmelidir.
- Siyasal sistem demokratikleşmelidir.

tığını görüyoruz: krizin bedelini yaratanlar ödemelidir, devlet işten çıkarmaları engellemelidir, işsizlik sigortası tekrar düzenlenmelidir, siyasal sistem demokratikleşmelidir.

Türkiye’de emek örgütlerinin siyaseti ve politikalarına baktığımızda “ne yapmamalıyız”ı görebiliriz. Burada benim önemli gördüğüm beş saptama bulunmaktadır. Birincisi, emek örgütleri tümüyle tabanlarından kopuk konuşmaktadır. Taban ile ne krizi konuşmaktadır ne de “ne yapmalıyız”ı konuşmaktadır. Emek örgütleri, son yirmi yıldır oldukça baskıcı bir yasal ve kurumsal çerçeve içindedirler. İşçi sınıfı, apolitikleşmiş, bireyselleşmiş, mücadeleyi bilmeyen ve mücadeleden gelmeyen bir yapıdadır. En solda gördüğümüz DİSK ve DİSK’e bağlı Birleşik Metal-İş’te bile tabanla, işyeri temsilcileriyle konuşup krize ilişkin nasıl bir tavır almak lazım, taleplerimizi ne yöne evriltmeliyizle ilişkin hiçbir çaba yoktur.

İkinci saptama ise, tabandan kopuk bir talepler listesi hazırlanmaktadır. Bu talepler listesi hazırlanırken akademisyenlere kapılar açılmıştır. Ve bir talep listesi hazırlanmıştır. Genellikle talepler şuralarda düğümlenmiştir. Örneğin, devlet işten çıkarmaları engellemelidir; işsizlik sigortası yeniden düzenlenmelidir; krizin bedelini işçi sınıfı ödememelidir gibi.

Saptamalar:

- Emek örgütleri, tabanlarından kopmuştur.
- Emek örgütleri baskıcı bir yasal ve kurumsal çerçeve içinde.
- İşçi sınıfı, apolitikleşmiş, bireyselleşmiş, mücadeleyi bilmeyen ve mücadeleden gelmeyen bir yapıdadır.
- Tabanı olmayan emek örgütleri, tabanla değil siyasi iktidarla konuşmakta.
- Emek örgütlerinin talepleri tabanla birlikte yaratılmamıştır.
- Talepler zincirinin arkasında toplumsal güç olmadığı için gerçekleşmemeye yazgılıdır.
- Emek örgütlerinin dili ve kavramları egemenlerin dili ve kavramlarıdır.

Üçüncü saptama, emek örgütlerinin tabanla konuşmadıkları için siyasi iktidarla konuşmakta olduklarıdır. Siyasi iktidara talepler, “Biz şunları istiyoruz, biz bunları istiyoruz” biçiminde aktarılmaktadır. Ama bu taleplerin arkasında emekçiler bulunmamaktadır.

Dördüncü saptama ise, bu talepler gerçekleşmemeye yazgılıdır. Tabanı olmayan bir talebin siyasi iktidar nezdinde hiçbir hükmü yoktur. Dolayısıyla, bu talepler çok iyi bir niyetle hazırlanmış olabilirler ama gerçekleşmemeye yazgılıdır.

Beşinci saptama, en sorunlu gördüğüm alan, emek örgütlerinin dili, egemenlerin dilidir. Emek örgütlerinin dili egemenlerin dili, şu demektir. Sisteme bağımlı hale geldikleri için sistemle birlikte sistemin gereklerine yanıt verecek doğrultuda bir dil kullanılmaktadır. Tabanla değil de siyasi iktidarla konuşma hali dili ve kavramları da bozmuştur. Tabanla değil, siyasi iktidarla konuşma hali, kavramların ve düşünce dünyasının da o sınırlar içinde kurulmasına yol açmaktadır. Dolayısıyla, işsizlik sigortası konuşulmaktadır, işten çıkarmalar konuşulmaktadır. Tüm bu konular üzerinde konuşulmaktadır ama emperyalizm, eşitlik, yeni bir dünya, devrimci mücadele, tüm bunlar söylemden çıkmıştır, söylemden dışlanmıştır. Dolayısıyla, emek örgütleri tabandan kopup siyasi iktidarın diline yaklaştığı sürece, kavramsal dil de tabandan kopmakta ve siyasi iktidara yaklaşmaktadır (1).

Küresel Krize Karşı Emek Hareketi

Türkiye’de Örgütlenme Üzerine Yeniden Düşünmek Yükselen milliyetçilik AKP iktidarı ile birlikte düşünüldüğünde Türkiye’de emek hareketinin zor bir anda olduğu söylenebilir. Diğer bir deyişle, siyaseten emek hareketinin çok zor bir dönemeçte olduğu belirtilebilir. Ama emek hareketi, aynı zamanda sınıf mücadelesinin yürütülmesi için önemli bir noktadadır. Öncelikle bu süreç sağa da kayabilir, devrimci mücadele olarak da çıkış yaratılabilir. Sınıf mücadelesini örmek için birinci öneri, nesneleştirme ve pasifleştirmeye karşı özneleştirme ve etkinleştirmedir. İşçiler ve emekçiler, kendi geleceklerini ellerine almak için tüm alanlarda etkin ve özne tavrıyla ortaya çıkmalıdır (1). Emegın neleri, nasıl talep edeceği, neleri, nasıl şikâyet edeceği önemlidir. Çözümüne yönelik insanların bir araya gelip sorunları tartışması önemlidir. Kendi sorunlarına

kendi çözümlerini üretmeleri önemlidir. Dolayısıyla mahalle komitelerini, direniş komitelerini, bunun adı ne olursa olsun önemsemek gerekmektedir (2). Nesne olmaktan kurtulan özne konumuna gelen bir işçi sınıfı üzerine düşünmek gerekmektedir. Bu sol hareketin her zaman söylediği bir şeydir. Yeni bir şey söylemiyorum. Ama tekrar üzerine düşünmek, tekrar hatırlamak gerektiğini düşünüyorum. İkinci öneri, parçalı emek örgütlerinin sınıf ekseninde birleşmesi gerekmektedir. Bu aslında problemlili bir alandır. Solun geniş yelpazesi içinde çok tartışılacak bir alandır. Ama gün sınıf siyaseti günü olarak düşünülmalıdır. Bunu söylemek, diğer siyasetlerin ikincil ya da önemsiz olduğunu söylemek anlamına gelmemektedir kuşkusuz ama emek cephesini geniş hatta kuracak olan sınıfın krize karşı yaşadığı ortak deneyimdir.

Üçüncü öneriye gelince, bu öneri kültürel istiladan kurtulup kültürel eylemliliğe geçmek olarak tanımlanabilir. Birinci öneride nesneleştirme ve pasifleştirmeye karşı, özneleştirme ve etkinleştirme, ikinci olarak; parçalama-bölme yerine birleştirme ve dolayısıyla birleşik ve bütünlüklü bir emek hareketi düşünme, üçüncü olarak kültürel istiladan kurtulup kültürel eylemliliğe geçmek. Kültürel istila, işçi sınıfının kendi kavramlarının, kendi düşünce sisteminin olmaması, yani bir dilinin olmamasıdır (1). Konuşurken dayanışma, eşitlik, farklı bir dünya, emperyalizm, sosyalizm gibi kavramları kullanmada imtina etmektir. Dolayısıyla, kültürel istila çok önemlidir. Bu kültürel istila ile kitle örgütlerinin talep listesinde de karşılaşılmaktadır.

Aslında neden böylesi dönemlerde işçi sınıfının kültürel olarak kendisini sağa yakın hissettiği üzerine düşünmek gerekir. Bu, işçi sınıfının önemli bir bölümünün, kendisini kurarken kendi kavram-

Öneriler:

- İşçi sınıfının “nesne” konumundan kurtulup “özne” konumuna gelmesi önemlidir.
- Emek örgütlerinin, parçalama ve bölme yerine birleştirme yanlısı olması önemlidir.
- Emek örgütlerinin, kültürel istiladan kurtulup kültürel eylemlilik içine girmeleri önemlidir.

Fikir savaşı, sınıf savaşının bir parçasını oluşturur.

Kriz ortamı, sınıf savaşı için önemli bir andır.

Yeni emek örgütlenmeleri: Özörgütlenme biçimleri

- Emek yanlısı demokratik kitle örgütleri ve sendikaların bir araya gelmesiyle oluşacak “öz savunma komiteleri” “komiteler” ve “konsey” biçiminde olabilir.
- “Komite” ya da “konsey” tarzı örgütlenmeler, mahallelerde ya da belli yerelliklerde oluşturulabilir.
- Bu komiteler ve/veya konsey tipi oluşumlar için Chavez yönetiminin Bolivarcı Halkaları ya da Latin Amerika’da gerçekleşen yeni direniş deneyimlerinden yararlanılabilir.
- Emegın neleri, nasıl talep edeceği, neleri, nasıl şikâyet edeceği önemlidir.
- Çözümüne yönelik insanların bir araya gelip sorunları tartışması önemlidir.
- Kendi sorunlarına kendi çözümlerini üretmeleri önemlidir.

larının olmamasından kaynaklanmaktadır. İşçi sınıfının önemli bir kesimi için ezilenin karşıtı ezendir; ezen ve ezilenin olmadığı bir dünya değildir. Dolayısıyla düşünce dünyasında egemenin dünyasına ait olmayan kavramlar filizlenmemiştir. Düşünce sistemi şu şekilde işleyebilmektedir: ben ezildim ve ben horlandım, farklı bir dünya ise benim ezeceğim ve benim horlayacağım bir dünya olabilir. Sağ ideolojinin (ırkçılık, milliyetçilik, gericilik) kavramlarıdır bunlar ve solun kavramlarının (dayanışma, eşitlik, başka bir dünya, sosyalizm) işçi sınıfının önemli bir kesiminin kavram dünyasında kapladığı yer azdır. Dolayısıyla, solun kavramlarının ve dünya kavrayışının sınıfla bulaşabilmesi için, örgütlerin tabanla birlikte olması önemlidir. Eşitlik, dayanışma ve başka bir dünya hayalleri konuşularak

kurulabilir dünyalarında. Kültürel istilanın sınırlarını zorlayan ve kültürel eylemlilik olarak çok önemsedğim bir örnek var. Limter-İş, krize ilişkin dağıttığı bildirgesinde; “Kapitalizmin krizinde hem üretmeye hem de yönetmeye adayız” demektedir.⁵

Bu farklı bir dildir. Dolayısıyla, kültürel eylemlilik, düşünceyi, kavramı ve söylemi yeniden inşa etmektir. Gün de bunun günüdür.

*16 Kasım 2008’de Türk Tabipleri Birliği Sağlık ve Politika Çalışma Grubunun “Kriz Dinamikleri ve Olası Sonuçları” başlıklı atölye çalışmasında sunulmuştur.

Dipnotlar

1. Bildiri metnine http://www.turkis.org.tr/?wapp=haber_detay0&did=E0E29C2E-584E-4341-B2F9-4AEB16BB6571 adresinden ulaşılabilir.
2. Bildiri metnine http://www.hakis.org.tr/basin_aciklama/14-10-2008.htm adresinden ulaşılabilir.
3. Öneri paketi tam metnine http://www.kamusen.org.tr/mevzuat.asp?haber_id=1799 adresinden ulaşılabilir.
4. Programa <http://www.disk.org.tr/default.asp?Page=Content&ContentId=607> adresinden ulaşılabilir.
5. Metne http://www.limteris.com/haber/haber_detay.asp?haberID=413 adresinden ulaşılabilir.

*16 Kasım 2008’de Türk Tabipleri Birliği Sağlık ve Politika Çalışma Grubunun “Kriz Dinamikleri ve Olası Sonuçları” başlıklı atölye çalışmasında sunulmuştur.

Kaynaklar

1. Freire, P. (2002) Ezilenlerin Pegadojisi (çev. D. Hattatoğlu ve E. Özbek), Ankara: Ayrıntı.
2. Lebowitz, M. A. (2008) 21. Yüzyıl için Sosyalizm, İstanbul: Yordam.
3. Savran, S. (2008) Kod Adı Küreselleşme, İstanbul: Yordam
4. Sönmez, M. (2008) “Küresel Kriz, Türkiye ve Sosyal Danışma Programı”, http://www.sendika.org/yazi.php?yazi_no=20309 (12.12. 2008)
5. Tabb, W. K ve diğerleri (2008) (der.) Neoliberalizm ve Kriz (çev. B. Baysal ve diğerleri), İstanbul: Yordam. ●

“Krizi fırsata dönüştüreceğiz”

ABD Başkanı Barack Obama yaptığı açıklamada; “bu krizi fırsata dönüştüreceğiz ve bu ıstıraplı durumdan çıkarak parlak bir geleceğe gireceğiz” dedi. (16.02.2009)

Obama, Kongre’ye yaptığı ilk konuşmada Amerika’nın giderek derinleşen ekonomik krizden, eskisinden daha güçlü bir şekilde çıkacağına söyledi. (25.02.2009)